

Milline siis oli tänavune talv?

Kuigi ilmaga pole rahvas peaaegu kunagi rahul, peaksid möödunud ametlikud talvekuud siiski olema meeltemööda hinnatundlikele inimestele ja talvespordiga tegelejatele.

Ain Kallis

Eestis on talvekuud olnud sellised, et ilma vihmavarjuta ära õue mine.

Meteoroloogilisteks ehk kalendrilisteks talvekuudeks on teatavasti detsember, jaanuar ja veebruar. Kliimaatiline talv seostub aga ikka lumega. Öeldakse ju: “Kartulid jäid talve (s.o lume) alla” või “Talv oli enneaegselt maha tulnud”.

Korralik ja paks lumi on ikka tähtis olnud

Päristalve algus ongi määratletud püsiva lumikatte moodustumisega, külmailmade sagenemisega. Selline talv algas Ida-Eestis sedapuhku 21.–22. detsembril, kui tekkis püsiv lumikate ning kestis veebruari teise pooleni. Siis saabus kliimaatiline kevadtalv.

Kuna aga Lääne-Eestis püsivat lumikatet seekord peaaegu ei moodustunudki, oli sealkandis tegu eeltalvega, nüüd juba varakevadega.

Jah, üpris keeruline on vahel määrata neid talviseid aastaegasid...

Klimatoloog Jaak Jaagus nentis paari päeva eest: “Minu jaoks on oluline see, et talvel saab suusatada. Kui seda aga teha ei saa ja Tartu suusamaraton ära jääb, siis on tõesti tunne, et talve pole õieti olnud. Siit ka paradoks – eelmine talv, mis oli palju külmem kui tänavune, oli väga lumevaene. Tänavu oli soe, lund aga maratoniks piisavalt. Iga talv on isesugune ja seetõttu ongi meie elu nii huvitav.”

Üks norrakas kolis elama Okeaaniasse, et pääseda talvisest kaamosest. Nelja aasta pärast oli ta kodumaal tagasi – puudu jäi aastaegade vaheldumisest.

Lume olemasolust sõltub paljus meie meeleolu – ootame ju valgeid jõule. Kui lumi katab maad, paraneb ka inimeste enesetunne. Miks? Ikka sellepärast, et päevavalgus peegeldub lumelt tagasi ning suurendab valgustatust.

Möötmised on näidanud, et valgustatus suureneb palja maaga võrreldes umbes poolteist korda.

Tänavusel talvel tuli lumi maha õigel ajal, just enne pühi, vähemalt mandril. Aasta viimasel päeval küündis valge vaiba paksus kohati 25 sentimeetriini (mullu oli maa paljas).

Tartu maraton, mis toimus 15. veebruaril, sai hakkama ilma lumekahurväeta. Ilm oli ka igati kena. Paar päeva hiljem peeti vastlapäeva. Kes riskis liugu lasta, sellel riided ligunesid.

Iseseisvus- ja madisepäev möödusid soojas õhkkonnas (Narvas +3,4°). Rahvauskumuste järgi on selle päevaga seotud mitmed ohud: ussid ärkavad, karu pöörab külge, ning kui külla minnakse, tuleb sinna suvel palju kärkseid. Ja pool lumest olevat veel taevas.

Rahustuseks paljudele võib öelda, et küll see lumi ka alla tuleb: kui mitte kohe, siis novembris ikka.

Tänavuse talve kohta võib mõndagi arvata

Milline oli tänavune talv kokkuvõttes? Selgub, et Eesti keskmise õhutemperatuuri $-0,3^{\circ}$ (norm aastaist 1981–2010 on aga $-3,3^{\circ}$) järgi alates 1961/1962. aasta talvest jäi see soojuselt neljandale kohale. Poolteise sajandi kõige soojemaks võib pidada 2007/2008. aasta talve ($+1,0^{\circ}$).

Tänavu oli kõige külmem koht Väike-Maarja ($-2,2^{\circ}$, norm -5°), seal mõõdeti ka madalaimaks külmanäiduks 7. jaanuaril $-20,7$ kraadi. Päris kevadine oli 10. veebruar Heltermaal ($+9,8^{\circ}$). Pole ime, et veebruari teisel poolel õitsesid mitmel pool juba kevadlilled.

Talvekuud olid üpris tuulised. Saartel ja edelarannikul mõõdeti 13. detsembril puhangutes tuule kiiruseks üle 30 m/s, Sõrves isegi orkaani mõõtu 38,6 m/s!

Mitmed suured ilmakeskused USAs ennustasid siiakanti päris krõbedat külma. Tegelikult läks nii, et nad panid ise meie talve pihta ning on senini suures hädas...

Vesine ilm kimbutas aga Eesti suusatajaid Faluni maailmameistrivõistlustel. Olid ajad, kui sandi suusailma üle röömustasid just Eesti mehed, nagu näiteks 2008. aastal Jaak Mae, kes enda sõnutsi sai Otepää etapil teise koha just tänu vesisele raskele rajale.